

Eeva Nykänen

17.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö STM017:00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista.

Asiakasmaksulainsäädännön uudistus olisi tarjonnut tilaisuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen maksujärjestelmän kokonaisvaltaiselle arvioinnille osana sosiaali- ja terveyspolitiikkaa ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja sosiaaliturvan uudistuksia. THL olisi pitänyt tällaista kokonaisvaltaista tarkastelua tärkeänä. Tämän sijasta uudistuksessa on rajoitettu korjaamaan voimassaolevan lainsäädännön ilmeisimpiä vikoja arvioimatta järjestelmän perusratkaisuja.

Lakiluonnoksessa esitettävät muutokset asiakasmaksuja koskevaan sääntelyyn ovat THL:n arvion mukaan sisällöltään pääpiirteissään oikeasuuntaisia. Asiakasmaksukäytännöt vaihtelevat nykyisin kuntien välillä huomattavasti, mikä vaarantaa yhdenvertaisuuden toteutumisen. Asiakasmaksulakiluonnoksen mukainen sääntely on THL:n arvion mukaan omiaan viemään alueellisia käytäntöjä yhdenmukaisempaan suuntaan ja siten edistämään väestön yhdenvertaisuutta.

THL pitää tärkeänä sitä luonnoksessa omaksuttua lähtökohtaa, että asiakasmaksujen kohtuullistaminen tai niistä luopuminen määriteltäisiin yksiselitteisesti maakunnan velvollisuudeksi ja ensisijaiseksi toimeksi toimeentulotuen myöntämiseen nähden. THL pitää perusteltuna myös sitä, että vastuu maksukattoa kerryttävien maksujen seurannasta siirrettäisiin esityksen mukaisesti asiakkaalta maakunnalle. Nämä ehdotukset parantaisivat etenkin paljon erilaisia palveluja käyttävien henkilöiden asemaa.

THL katsoo, että luonnokseen sisältyvä sääntely maksuttomista sosiaali- ja terveyspalveluista on pääosin perusteltua. THL pitää erityisen tärkeänä sitä, että alle 18-vuotiaiden sairaanhoidon palvelut säädettäisiin laissa maksuttomiksi. THL:n näkemyksen mukaan maksuttomuus tulisi ulottaa kaikkiin sairaanhoitajan ja lääkärin vastaanottokäynteihin sosiaali- ja terveyskeskuksissa. Tutkimustieto osoittaa, että maksujen poisto ei todennäköisesti väestötasolla lisäisi merkittävästi perustason terveyspalvelujen kysyntää. Maksuttomuus kuitenkin madaltaisi etenkin pienituloisten kynnystä hakeutua palvelujen piiriin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Lisäksi se edistäisi julkisten palvelujen käyttäjien ja työterveyshuollon palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuutta, sillä vastaavista työterveyshuollon palveluista ei peritä käyntimaksuja.

www.thl.fi

Eeva Nykänen

17.9.2018

THL pitää luonnokseen sisältyvää sääntelyä maksukattoa kerryttävistä palveluista pääosin oikeasuuntaisena. On hyvä, että maksukaton soveltamisalaa laajennettaisiin esityksen mukaisesti moniin sellaisiin tasasuuruisiin maksuihin, jotka tällä hetkellä jäävät maksukaton ulkopuolelle. Maksukaton soveltamisalan laajentaminen selkeyttäisi järjestelmää ja ehkäisisi korkeita maksutaakkoja. THL pitää kuitenkin pulmallisena sitä, että lääkkeiden ja matkojen kustannukset eivät kuuluisi vastaisuudessakaan saman maksukaton alaan palveluista suoritettavien maksujen kanssa. Lakiluonnoksen perustelujen mukaan sairausvakuutuslain perusteella maksettavat sairaankuljetuksen kustannusten korvaukset on tarkoitus lakkauttaa ja pitkälti korvata ne siten, että ensihoitopalvelun maksut kerryttäisivät maksukattoa. Jäljelle jää kuitenkin edelleen erillinen lääkkeiden maksukatto, jonka yhdistäminen palvelujen maksukattoon selkeyttäisi käytäntöjä ja turvaisi niiden asiakkaiden asemaa, joilla on paljon menoja sekä lääkkeistä että asiakasmaksuista. THL:n näkemyksen mukaan tulisi välittömästi käynnistää jatkovalmistelu eri maksukattojen yhdistämiseksi ja samalla kehittää tapoja rajata alkuvuoteen kasautuvia maksutaakkoja.

THL:n arvion mukaan luonnokseen sisältyvä tasa-suuruisia ja maksukyvyn mukaan määräytyviä maksuja koskeva sääntely on pääosin perusteltua. THL pitää erityisen tärkeänä sitä, että säännöllisen kotihoidon maksuja ja asumispalvelujen (erityisesti tehostettu palveluasuminen) maksuja ja maksuperusteita yhdenmukaistettaisiin luonnoksessa esitetyin tavoin. Ehdotus olisi näin omiaan edistämään eri alueilla asuvien ihmisten välistä yhdenvertaisuutta, sillä tällä hetkellä etenkin juuri kotiin annettavien ja erilaisten asumispalvelujen asiakasmaksut ja maksukäytännöt ovat kirjavia. THL katsoo, että myös tukipalveluille ja asumispalveluun liittyville palveluille tulisi määritellä enimmäissuuruus tai vaihtoehtoisesti ne tulisi sisällyttää maksukaton alaan.

THL esittää tämän lausunnon liitteenä olevassa webropol-kyselyyn antamassaan lausunnossa yksityiskohtaisempia muutosehdotuksia lakiluonnokseen ja sen yksittäisiin säännöksiin.

THL pitää tärkeänä, että asiakasmaksulainsäädännön uudistamista jatketaan ja uudistus saatetaan päätökseen mahdollisimman pian.

Pääjohtaja

Juhani Eskola

Osaston johtaja

Markku Pekurinen

Liite: THL:n vastaus webropol-kyselyyn

www.thl.fi

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista / Utkast till regeringens proposition med förslag till lag om kundavgifter för social- och hälsojänster

Vastausaika 14.9.2018 14:29:23

Asiakasmaksu

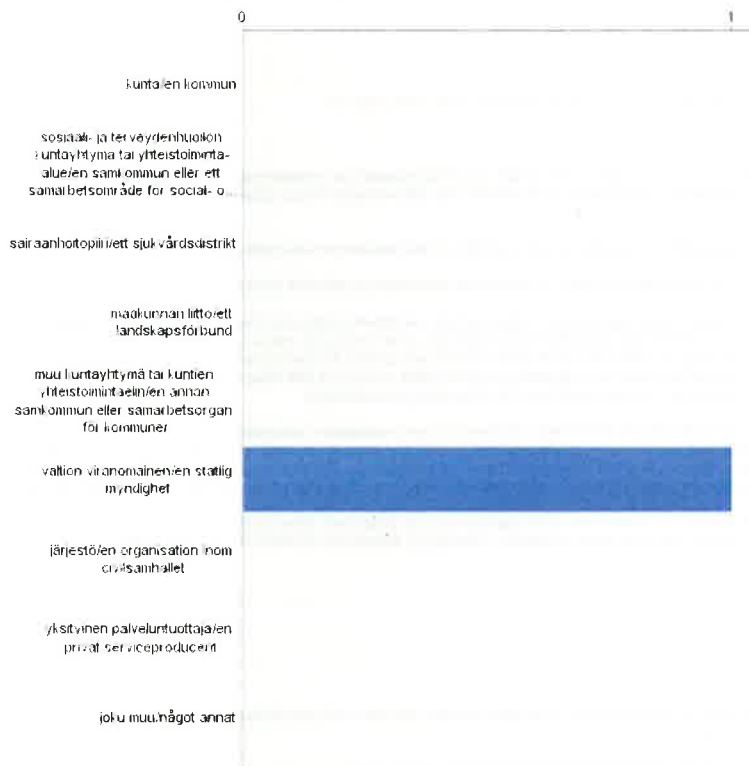
1. Vastaajan taustatiedot/bakgrundsuppgifter

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatalon virallinen nimi/Officiellt namn på den aktör som svarar	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi/Namn på den person som antecknat svaret	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot/Namn på den person som antecknat svaret	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa/Datum som begäran om remissyttrande behandlades i organet	Toimielimen nimi/Organets namn
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Eeva Nykänen	eeva.r.nykanen@thl.fi		

2. Onko vastaaja/Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. Yleiset kysymykset hallituksen esitysluonnoksesta. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata, jos lausunnonantajalla ei ole asiasta lausuttavaa. Allmänna frågor om utkastet till regeringsproposition. Alla frågor behöver inte besvaras, om remissinstansen inte har något att säga om frågan.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasmaksulainsäädännön kokonaisuudistus olisi tarjonnut tilaisuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen maksujärjestelmän arvioinnille osana sosiaali- ja terveyspolitiikkaa ja muita vireillä ja ennakoitavissa olevia laajamittaisia uudistuksia. THL olisi pitänyt tällaista kokonaisvaltaista tarkastelua tärkeänä. Tämän sijasta uudistuksessa rajoituttiin korjaamaan voimassaolevan lainsäädännön ilmeisimpiä vikoja pohtimatta laajemmin järjestelmän perusratkaisuja.

THL kuitenkin katsoo, että valmisteilla oleva laki on tärkeä ja sisällöltään pääpiirteissään oikeasuuntainen. Nykyisin asiakasmaksuja koskevat käytännöt vaihtelevat kuntien välillä, mikä vaarantaa yhdenvertaisuuden toteutumisen. Valmisteilla oleva sääntely on omiaan yhdenmukaistamaan alueellisia käytäntöjä ja siten edistämään väestön yhdenvertaisuutta. THL pitää tärkeänä sitä lähtökohtaa, että asiakasmaksujen kohtuullistaminen tai niistä luopuminen määritellään luonnoksessa yksiselitteisesti ensisijaiseksi toimeksi toimeentulotuen myöntämiseen verrattuna.

4. 1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa lain soveltamisalasta.

5. 2 §. Soveltamisala/2 §. Tillämpningsområde

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa lain soveltamisalaa koskevasta sääntelystä.

6. 3 §. Määritelmät/3 §. Definitioner

Vastaajien määrä: 1

- THL katsoo, että se, että käsitteellä 'maakunta' viitataan laissa sekä maakuntahallintoon että maakunnan liikelaitokseen, voi hämärtää vastuun kohdentumista eri toimijoiden välillä. THL katsoo, että lakia tulee selkeyttää tältä osin.

7. 4 §. Palvelusta perittävä maksu/4 §. Avgift för tjänster

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää perusteltuna. On hyvä, että palvelumaksun perii maakunta eikä palveluntuottaja. THL pitää perusteltuna myös sitä, että sosiaali- ja terveyspalvelu on maksuton, ja maksusta ei säädetä tässä laissa. THL pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena myös sitä, että käyttämättä jätetyistä ajasta voidaan periä maksu ja että tällöin maksun perii palveluntuottaja. THL kuitenkin katsoo, että sääntelyä tulisi vielä täsmentää lisäämällä lakiin velvoite kohtuullistaa peruuttamatta jätetyistä ajoista kerättyä maksua, jos maksu muodostuisi asiakkaan maksukykyyn nähden kohtuuttomaksi ja jos ajan perumatta jättäminen olisi johtunut esimerkiksi asiakkaan muistisairaudesta tai muusta vastaavasta syystä.

8. 5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää perusteltuna. Voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna ehdotus selkeyttäisi velvoitetta kohtuullistaa asiakasmaksuja tai jättää ne perimättä ja olisi siten omiaan parantamaan asiakkaiden asemaa. Sääntely olisi myös omiaan edistämään asiakkaiden yhdenvertaisuutta, sillä voimassa olevan asiakasmaksulain 11 § soveltamisessa on ollut huomattavaa vaihtelua kuntien välillä.

THL ehdottaa, että säännöksen sanamuodossa painotettaisiin maakunnan ensisijaista vastuuta pykälän soveltamisessa priorisoimalla pykälän ensimmäisessä momentissa maakunnan roolia esimerkiksi seuraavasti:

"Maakunnan on omasta aloitteestaan taikka asiakkaan tai hänen edustajansa kirjallisesta hakemuksesta alennettava maksua tai jätettävä se kokonaan perimättä...".

THL kuitenkin katsoo, että sääntely jättää eri toimijoiden vastuut jossain määrin epäselviksi. Lakiluonnoksen perusteella maakunta, joka vastaisi asiakasmaksujen keräämisestä, olisi velvollinen omasta aloitteestaan alentamaan maksua tai jättämään sen kokonaan perimättä. Epäselväksi jää, miten maakunta, jolla ei välttämättä ole suoraa kontaktia asiakkaaseen, toteuttaisi tätä velvollisuutta tilanteissa, joissa asiakas tai tämän edustaja ei oma-aloitteisesti hakisi maksun alentamista. Eri toimijoiden vastuiden epäselvyyttä lakiluonnoksessa lisää vielä jossain määrin se, että luonnoksen 3 §:n 4 kohdan mukaan laissa tarkoitettaisiin käsitteellä maakunta sekä maakuntaa että maakunnan liikelaitosta. Tämän vuoksi kaikissa kohdissa ei ole selvää, mihin tahoon laissa säädettyä velvoite kohdistuisi, maakuntahallintoon vai maakunnan liikelaitokseen.

THL pitää tärkeänä, että sääntelyyn harkittaisiin sisällytettävän palveluntuottajan kohdistettu velvollisuus arvioida asiakkaan kokonaismaksurasitetta ja maksukykyä sekä ottaa mahdollisuus asiakasmaksun kohtuullistamiseen tai siitä vapautumiseen esiin osana palveluprosessia ja asiakassuunnitelman laatimisen yhteydessä. THL pitää tärkeänä myös sitä, että menettely, jossa maksun kohtuullistamista tai siitä luopumista haetaan, olisi mahdollisimman kevyt, että asiakkaalle olisi tarjolla riittävää tukea hakemuksen tekemisessä ja että asiakas voisi saattaa prosessin käyntiin esimerkiksi suullisella yhteydenotolla. THL katsoo, että näitä velvoitteita koskevien säännösten lisäämistä lakiluonnokseen tulisi harkita.

THL korostaa, että maksuja alentamisen tai perimättä jättämisen kriteerien soveltaminen edellyttää seurantaa ja ohjeistusta, jotta käytännöt maan eri osissa eivät muodostu toisiinsa nähden liian erilaisiksi. Vuoden 2020 aikana valmistuva tulorekisteri voi helpottaa yhdenmukaisten maksukykyyn standardien kehittämistä ja soveltamista.

9. 6 §. Maksun periminen/6 §. Uttag av avgift

Vastaajien määrä: 1

- THL ehdottaa, että luonnoksen 6 §:än lisättäisiin vaatimus siitä, että kirjallisessa laskussa olisi oltava muiden säännöksessä määriteltyjen seikkojen lisäksi myös tieto mahdollisuudesta hakea maksun alentamista tai perimättä jättämistä.

10. 7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Vastaajien määrä: 1

- THL ehdottaa, että luonnoksen 7 §:än lisättäisiin vaatimus siitä, että kirjallisessa laskussa olisi oltava muiden säännöksessä määriteltyjen seikkojen lisäksi myös tieto mahdollisuudesta hakea maksun alentamista tai perimättä jättämistä.

11. 8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää maksuttomaksi säädettävien sosiaalipalvelujen luetteloa pääosin perusteltuna.

THL kiinnittää huomiota siihen, että se, että lastensuojelulain mukaisten avohuollon palvelujen käyttö olisi pykälän mukaan maksutonta, mutta sosiaalihuoltolain mukaisten ei, ei tue ajatusta sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ensisijaisuudesta ja siitä, että niillä tulisi ennalta ehkäistä suurempia ongelmia ja myös rankempia palveluja. Jos lapsiperheiden kotipalvelu on maksullista, kynnys sen käyttämiseksi nousee ja käytännössä sen arvo ennaltaehkäisevänä palveluna pienenee. Koska kotihoito ei edes kasvata maksukattoa, sen kustannukset voivat nousta hyvin suuriksi. THL esittääkin, että lapsiperheiden kotipalvelut säädettäisiin maksuttomiksi.

12. 9 §. Maksuttomat terveyspalvelut/9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Vastaaajien määrä: 1

- THL pitää maksuttomaksi säädettävien terveyspalvelujen luetteloa pääosin perustelluna. THL pitää erityisen tärkeänä sitä, että alle 18-vuotiaiden sairaanhoidon palvelut säädettäisiin laissa maksuttomiksi. THL katsoo, että maksuttomuus tulisi ulottaa kaikkiin lääkäriin ja sairaanhoitajan vastaanottokäynteihin sosiaali- ja terveyskeskuksissa. Tutkimustieto osoittaa, että maksujen poisto ei todennäköisesti väestötasolla lisäisi merkittävästi kyseisten palvelujen kysyntää. Maksuttomuus kuitenkin madaltaisi etenkin pienituloisten kynnystä hakeutua terveyspalvelujen piiriin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Lisäksi se edistäisi julkisten palvelujen käyttäjien ja työterveydenhuollon palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuutta, sillä työterveydenhuollon palveluihin ei liity käyntimaksuja.

Luonnoksen 9 §:n 2 momentin 9-kohdan mukaan sairaanhoidon palvelut olisivat maksuttomia pitkäaikaisen, sosiaalihuoltolain 21 §:n 4 momentissa tarkoitetun tehostetun palveluasumisen asiakkaalle. THL katsoo, että sääntelyä tulisi täsmentää siten, että sairaanhoidon palvelut olisivat maksuttomia myös, jos asuminen on järjestetty vammaispalvelulain nojalla. THL kiinnittää huomiota siihen, että luonnoksen mukaan kotisairaala- ja sairaanhoito säädettäisiin maksulliseksi ja muu kuin tilapäinen kotisairaala- ja sairaanhoito maksukaton ulkopuolelle. Tämä voi heikentää esimerkiksi niiden hengityshalvauksipotilaiden asemaa, jotka eivät tule olemaan vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain tarkoittaman palveluasumisen tms. piirissä ja joiden hoidon tarve on pitkäkestoinen.

THL pitää kansanterveyden suojelun näkökulmasta tärkeänä, että kansallisen rokotosohjelman mukaiset rokotukset sekä yleisvaarallisten ja valvottavien tartuntatautiin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet säädettäisiin maksuttomiksi. THL pitää kuitenkin tarpeellisena sääntelyn täsmentämistä siten, että siitä käy yksiselitteisesti ilmi, että myös tartunnalle altistuneen tai jatkossa altistuvan henkilön ehkäisevä hoito kuuluisi maksuttomuuden piiriin. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi neulanpisto- tai veritapaturman jälkeinen tarttuvan maksatulehduksen tai HIV-infektion tartuntaa estävä hoito ja korkeassa HIV-tartunnan riskissä olevan altistusta edeltävä estolääkitys. THL esittääkin, että lain 9 §:n 2 momentti 11 kohtaa muutetaan seuraavasti:

...yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon sekä tartunnan ehkäisyyn määrätty lääkkeet ...valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen tutkimus, hoito ja hoitoon sekä tartunnan ehkäisyyn määrätty lääkkeet.

THL esittää, että sellaiset erityispalvelut, jotka rajautuvat pelkästään väkivallan uhrin hoitamiseen, kuten SERI-tukikeskusten tarjoamat akuuttipalvelut, säädettäisiin maksuttomiksi. Tämä on perusteltua sen edistämiseksi, että palveluja tarvitsevat hakeutuisivat niihin ja myös siksi, että asiakkaan kotiin lähetettävä lasku voi muodostaa turvallisuusriskin, sillä se voi paljastaa väkivallan tekijälle, että uhri on hakenut apua, ja saattaa hänet uudelleen vaaraan.

13. 10 §. Maksukatto/10 §. Avgiftstak

Vastaaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää perustelluna.

14. 11 §. Maksukattoa kerryttävät palvelut/11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Vastaaajien määrä: 1

- THL pitää sääntelyä pääosin oikeasuuntaisena. On hyvä, että maksukattoa koskevien säännösten soveltamisalaa laajennetaan moniin sellaisiin tasasuuruisiin maksuihin, jotka tällä hetkellä jäävät maksukaton ulkopuolelle. Maksukaton soveltamisalan laajentaminen selkeyttäisi järjestelmää ja ehkäisi korkeita maksutaakkoja. Toimeentulotuesta maksettujen maksujen sisällyttäminen maksukaton piiriin vähentää hallinnollisia kustannuksia. Erityisen tärkeänä THL pitää sitä, että maksukaton alaan on sisällytetty suun terveydenhuollon maksuja sekä etäpalvelut ja liikkuvat palvelut, ensihoidon sairaankuljetukset sekä tilapäiset kotisairaanhoidon ja kotisairaalahoidon. Näin kotonaan asuvat pääsevät yhdenvertaisempaan asemaan ympärivuorokautisen hoidon ja laitoshoidon palveluja käyttävien kanssa, mikä on omiaan edistämään ja tukemaan kotona asumista. THL pitää tärkeänä, että pykälän luetteloon maksukattoa kerryttävistä palveluista lisättäisiin myös tilapäinen ja osavuorokautinen perhehoito.

THL kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esitettävä sääntely voi heikentää kehitysvammaisten asemaa nykyiseen verrattuna. Erityishuoltona annettavat terveydenhuollon palvelut, myös pitkäaikainen kotisairaanhoidon, ovat nykyinsäädännön mukaan kehitysvammaiselle henkilölle maksuttomia. Vastaisuudessa pitkäaikainen kotisairaanhoidon olisi maksullista eikä se kuuluisi maksukaton alaan. Tämä on pulmallista, sillä silloin, kun kehitysvammaisen tarvitsee kotisairaanhoidon avopalvelujensa tueksi, kyse on tavallisesti juuri pitkäaikaisesta kotisairaanhoidosta.

Lakiluonnoksen 11 §:n 3 momentin mukaan alle 18-vuotiaan henkilön käyttämistä palveluista perityt maksut otetaan huomioon yhdessä hänen vanhempansa tai muun huoltajansa maksujen kanssa. THL toteaa, että säännöstä tulisi vielä muuttaa siten, että maksukaton laskeminen olisi perhekohtaista.

15. 12 §. Maksujen seuranta/12 §. Uppföljning av avgifter

Vastaaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 12 § 1 momentin mukaan maakunnalla olisi velvollisuus seurata maksukaton kertymistä ja antaa asiakkaalle tieto maksukaton ylittymisestä. THL pitää tätä muutosta erittäin kannatettavana. Ehdotettu säännös on erityisen tärkeä niiden kannalta, joiden maksut muodostuvat useista eri palveluista ja jotka eivät itse kykene seuraamaan maksujen kertymistä.

THL pitää pulmallisena sitä, että lääkkeiden ja matkojen kustannukset eivät kuulu saman maksukaton alaan kun palveluista suoritettavat maksut. Lakiluonnoksen perustelujen mukaan sairausvakuutuslain perusteella maksettavat sairaankuljetuksen kustannusten korvaukset on tarkoitus lakkauttaa ja pitkälti korvata ne siten, että ensihoitopalvelun maksut kerryttäisivät maksukattoa. Jäljelle jää kuitenkin edelleen erillinen lääkkeiden maksukatto, jonka yhdistäminen palvelujen maksukattoon selkeyttäisi käytäntöjä ja turvaisi niiden asiakkaiden asemaa, joilla on paljon menoja sekä lääkkeitä että asiakasmaksuista. THL:n näkemyksen mukaan tulisi välttömästi käynnistää jatkovalmistelu eri maksukattojen yhdistämiseksi ja samalla kehittää tapoja rajata alkuvuoteen kasautuvia maksutaakkoja.

16. 13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoidon/13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Vastaaajien määrä: 1

- THL pitää tärkeänä maksukäytäntöjen selkeyttämistä ja yhdenmukaistamista säätämällä tasasuuruista maksuista. THL kuitenkin katsoo, että sosiaali- ja terveyskeskuksissa tapahtuviin lääkärien ja sairaanhoitajien vastaanottokäynteihin ei tulisi soveltaa tasasuuruisia maksuja, vaan ne tulisi säätää maksuttomiksi. Tutkimustieto osoittaa, että maksujen poisto ei todennäköisesti väestötasolla lisäisi merkittävästi kyseisten palvelujen kysyntää. Maksujen maksukertymä ei ole kovinaan suuri, kun huomioidaan maksujen perinnästä aiheutuvat kustannukset. Maksuttomuus kuitenkin madaltaisi etenkin pienituloisten kynnystä hakeutua terveyspalvelujen piiriin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Lisäksi se edistäisi julkisten palvelujen käyttäjien ja työterveydenhuollon palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuutta, sillä työterveydenhuollon palveluihin ei sisälly käyntimaksuja.

Lakiluonnoksen 13 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveyskeskuksessa toteutettavasta erikoislääkärin vastaanotosta voidaan periä enintään 41,20 euron suuruisen maksu. Tämä on kaksinkertainen verrattuna maksuun, joka voidaan enimmillään periä sosiaali- ja terveyskeskuksessa toteutettavasta yleislääkärin vastaanotosta. THL ei näe tälle perusteita. THL ei myöskään pidä perustelluna sitä, että kiireettömästä ja kiireellisestä sairaanhoidosta voitaisiin lain nojalla periä erisuuruinen maksu. Käytännössä tulkinnaat siitä, milloin kyse on kiireellisestä ja milloin kiireettömästä hoidosta vaihtelevat, mikä saattaa johtaa asiakkaiden epäyhtenäiseen kohteluun.

THL katsoo, että lakiluonnoksen 13 §:ssä tai muualla laissa tulisi määritellä, rinnastuuko kotikäynti toiseen saman vuorokauden aikana tapahtuvaan kiireettömään avosairaanhoidokäyntiin tilanteissa, jossa kotikäynti tehdään samasta syystä kuin avosairaanhoidokäynti. THL toteaa, että lakia tulisi muuttaa siten, että riippumatta käyntien määrästä, maksu voitaisiin periä vain kerran, jos saman vuorokauden aikana tapahtuvilla käynneillä on sama syy.

THL katsoo, että asiakasmaksun periminen digitaalisista palveluista voi kannustaa maakuntia kehittämään uudenlaisia palvelumuotoja, ja asiakasmaksua koskeva ehdotus on siten lähtökohteisesti perusteltu. Laissa tulisi kuitenkin varmistaa, että digitaalisten palvelujen maksut eivät muodostu korkeammiksi kuin vastaavaan tavallisen palvelun maksu. Jos sosiaali- ja terveyskeskusten vastaanottomaksut säädetään THL:n esityksen mukaisesti maksuttomiksi, tulisi maksuttomuus ulottaa myös vastaavaan digitaaliseen palveluun. Lisäksi

tulee varmistaa, että maksulliset digitaaliset palvelut ovat sellaisia, jotka potilaan näkökulmasta vastaavat perinteistä käyntiä eikä esimerkiksi yleisestä neuvonnasta aleta periä maksua.

17. 14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

18. 15 §. Avosairaanhoidon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

19. 16 §. Päiväkirurginen toimenpide/16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

20. 17 §. Suun terveydenhuolto/17 §. Mun- och tandvård

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää perusteltuna sitä lähtökohtaa, että suun terveydenhuollon palveluista säädetään tasasuuret maksu. THL kuitenkin katsoo, että suun terveydenhuollon maksujen perusteet tulisi kokonaisuudessaan uudistaa. Käynti- ja toimenpidemaksuja tulisi selkeyttää nykyisestä ja yhdenmukaistaa muun terveydenhuollon maksujen kanssa. Samalla tulisi arvioida sitä, pitäisikö käynti- ja toimenpidemaksujen sijaan ottaa käyttöön esimerkiksi hoitopaketteihin perustuva maksu. Tämä edellyttää huolellista jatkovalmistelua.

21. 18 §. Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

22. 19 §. Terapia/19 §. Terapi

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

23. 20 §. Sarjassa annettava hoito/20 §. Vård i serie

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

24. 21 §. Tilapäinen kotipalvelu/21 §. Tillfällig hemservice

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

25. 22 §. Tilapäinen kotisairaanhoido/22 §. Tillfällig hemsjukvård

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

26. 23 §. Tilapäinen kotisairaalahoido/23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

27. 24 §. Lyhytaikainen perhehoito/24 §. Kortvarig familjevård

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

28. 25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/25 §. Kortvarig boendeservice

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

29. 26 §. Lyhytaikainen laitoshoido tai –palvelu/26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

30. 27 §. Osavuorokausihoito/27 §. Vård under en del av dygnet

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

31. 28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

32. 29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/29 §. Medicinsk rehabilitering

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

33. 30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/30 §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

34. 31 §. Ensihoitopalvelu/31 §. Prehospital akutsjukvård

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

35. 32 §. Lääkärintodistus ja -lausunto/32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

36. 33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena sitä, että käyttämättä jätetyistä ajasta voidaan periä maksu. THL kuitenkin katsoo, että sääntelyä tulisi vielä täsmentää lisäämällä lakiin velvoite kohtuullistaa peruuttamatta jätetyistä ajoista kerättyä maksua, jos maksu muodostuisi asiakkaan maksukykyyn nähden kohtuuttomaksi ja jos ajan perumatta jättäminen olisi johtunut esimerkiksi asiakkaan muistisairaudesta tai muusta vastaavasta syystä.

37. 34 §. Maksun periminen maksukykyyn mukaan/34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

38. 35 §. Kotona annettava palvelu/35 §. Service i hemmet

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää kannatettavana sitä, että kotihoidon tulorajoja esitetään korotettavaksi lakiluonnoksessa; esimerkiksi yksin asuvilla 690 euroon. Näin turvataan nykyistä paremmin pienituloisten ja paljon palveluja tarvitsevien palvelujen saanti ja toimeentulon taloudellinen kestävyys. Tulorajan korottaminen on perusteltua, sillä maksurasite voi nousta korkeaksi jo

melko maltillisella palvelujen käytöllä (katso OPTIMI 2/2018, Ilmarinen: Kotona asumisen tuen asiakasmaksut lohkaisevat merkittävän osan vanhuksen tuloista). Kotonaan asuvan, tukea ja palveluita tarvitsevan vanhuksen maksurasite voi nousta korkeaksi jo pelkästään asumisen tuen palvelujen osalta.

THL kiinnittää huomiota siihen, että 35 §:ssä säädetty maksutaulukko ei ota huomioon lapsiperheen kotipalvelua ja saattaa esimerkiksi kotipalvelua tarvitsevan vammaisen lapsen yksinhuoltajan epaedulliseen asemaan. THL esittääkin, että taulukon prosentti puolettaisiin yksinhuoltajavanhempien kohdalla.

39. 36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää lähtökohtaisesti perustelluna. THL kuitenkin esittää, että eläkkeensaajan hoitotukea ei laskettaisi osaksi tuloja. Hoitotuki on tarkoitettu kattamaan sairaudesta tai vammasta aiheutuvia lisäkuluja. Tässä esityksessä todetaan, että kotihoidon kustannusten lisäksi kaikki ylimääräiset tukipalvelut ovat erikseen laskutettavia. Hoitotuki ei siis ole tarkoitettu tuloksi vaan kattamaan ylimääräisiä kuluja. Sitä ei siksi tulisi käyttää kotihoidon maksun laskennassa.

40. 37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää säännöstä perustelluna. Ehdotus toisi parannusta nykytilaan ja on omiaan edistämään eri alueilla asuvien ihmisten välistä yhdenvertaisuutta, sillä tällä hetkellä asiakasmaksut ja maksukäytännöt ovat kirjavia ja maksujen kokonaisuudesta on hankala saada selvää. THL pitää hyvänä myös sitä, että tehostetussa palveluasumisessa hoitomaksu ja palvelujen sisältö rinnastettaisiin laissa laitoshoidon. Lakiluonnoksen ehdotus tehostetussa palveluasumisessa asuvan asiakkaan käyttövarasta olisi selkeä parannus nykykäytäntöön verrattuna ja ehdotus tullee lisäämään asiakkaiden yhdenvertaisuutta.

41. 38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää lähtökohtaisesti perustelluna. THL kuitenkin esittää, että eläkkeensaajan hoitotukea ei laskettaisi osaksi tuloja. Hoitotuki on tarkoitettu kattamaan sairaudesta tai vammasta aiheutuvia lisäkuluja.

42. 39 §. Pitkäaikainen perhehoito/39 §. Långvarig familjevård

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää pykälää perustelluna.

43. 40 §. Laskennallinen metsätulo/40 §. Kalkylerad inkomst av skog

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

44. 41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/41 §. Avdrag från inkomsterna

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää hyvänä sitä, että maksun määräämisen perusteena olevista tuloista huomioitaisiin esityksen mukaisesti nykyistä laajemmin erilaisia vähennyksiä. Tämä parantaisi asiakkaiden asemaa, mutta toisaalta maksukertymään sillä ei olisi juurikaan vaikutusta.

45. 42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/42 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää hyvänä sitä, että maksun määräämisen perusteena olevista tuloista huomioitaisiin esityksen mukaisesti nykyistä laajemmin erilaisia vähennyksiä. Tämä parantaisi asiakkaiden asemaa, mutta toisaalta maksukertymään sillä ei olisi juurikaan vaikutusta.

46. 43 §. Maksun määrääminen/43 §. Fastställande av avgift

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

47. 44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/44 §. Stöd tjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 44 §:n mukaan maakunta voisi periä tukipalveluista ja asumispalveluun liittyvistä palveluista kohtuullisen maksun, joka ei kuitenkaan saisi ylittää palvelun tuotantokustannuksia. Lakiluonnoksen mukaan tukipalvelujen maksut eivät kuuluisi maksukaton piiriin. THL toteaa, että tällä hetkellä tukipalvelujen maksut vaihtelevat merkittävästi kunnasta toiseen ja palvelujen kertamaksut voivat olla verraten suuria verrattuna esimerkiksi terveyskeskuspalveluihin. Jotta tältä vältyttäisiin vastaisuudessa, THL pitää tärkeänä, että lakiluonnosta muutettaisiin siten, että tukipalveluille määritettäisiin enimmäissuuruus tai ne sisällytettäisiin maksukaton alaan. Lisäksi THL pitää tärkeänä, että säännöksen

perusteluissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että tukipalvelujen maksuja koskeva säännös ei koske vammaispalvelulain nojalla järjestettäviä asumisen palveluja, sillä vammaispalvelut ovat joka tapauksessa maksuttomia, eikä tällaisia kustannuksia siis edes voisi lisätä kuukausimaksuun.

48. 45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/45 §. Uppehålle i samband med sociala insatser eller öppen vård

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

49. 46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/46 §. Uppehålle i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

50. 47 §. Lastensuojelu/47 §. Barnskydd

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

51. 48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/48 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

52. 49 §. Kuljetuspalvelut/49 §. Färdtjänst

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

53. 50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/50 §. Laboratorieundersökningar och bildiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

54. 51 §. Palvelun keskeytys/51 §. Avbrott i tjänsten

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

55. 52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

56. 53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/53 §. En person utan hemkommun i Finland

Vastaajien määrä: 1

- THL pitää perusteltuna luonnoksen 53 §:n säännöstä, jonka mukaan Suomessa ilman kotikuntaa oleskelevalla henkilöltä ei saisi periä maksua lain 9 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetuista palveluista, sillä kaikkien Suomessa oleskelevien tulisi olla yhtäläisesti sellaisten maksuttomien terveyspalvelujen piirissä, joilla ehkäistään väestön terveyttä uhkaavien tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi annettu tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet. Valvottavista tartuntataudeista erityisesti veri- ja sukupuoliteitse tarttuvat taudit tulisi sisällyttää maksuttoman hoidon piiriin, sillä tämä suojelee myös muuta väestöä tartunnoilta.

57. 54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/54 §. Uttagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

58. 55 §. Viivästyskorko/55 §. Dröjsmålsränta

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

59. 56 §. Maksujen ulosotto/56 §. Utsökning av avgifter

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

60. 57 §. Maksun palautus ja kuittaus/57 §. Återbetalning och kvittning av avgift

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

61. 58 §. Indeksitarkistukset/58 §. Indexjusteringar

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

62. 59 §. Muutoksenhaku/59 §. Ändringssökande/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

63. 60 §. Palvelutuotannon seuranta palvelu/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

64. 61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus/61 §. Landskapets rätt till information

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälästä.

65. 62 §. Voimaantulo/62 §. Ikraftträdande

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälään.

66. 63 §. Kumottava laki/63 §. Lag som upphävs

Vastaajien määrä: 1

- THL:lla ei ole huomautettavaa pykälään.

67. 64 §. Siirtymäsäännökset/64 §. Övergångsbestämmelser

Vastaajien määrä: 1

- THL toteaa, että hengityshalvauspotilaiden erityisaseman purkaminen on lähtökohtaisesti perustellua. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että kenenkään yksittäisen henkilön tilanne ei heikkene tämän johdosta perusteettomasti, vaan kaikki saavat uudistuksen jälkeenkin tarvitsemansa avun. THL kiinnittää huomiota siihen, että sääntely siitä, että hengityshalvauspotilaan hoito voitaisiin myös jatkuvana sairaanhoitona järjestää kotona, puuttuu.

Tulosta

Muokkaa vastauksia

Valmis

